

Zaterdag 31 oktober 1914. De nacht was rustig verlopen maar in de ochtend waren de Duitse vliegtuigen er al terug. Ze wierpen een bom in de Boterstraat en een in de Verdronken Weide. Op het Minneplein werden afweerkanonnen geplaatst. Rond de middag ontstond er paniek in de stad. De Britse kanonnen keerden terug van het slagveld. Twee van die grote marine-kanonnen kwamen van de Menenpoort en gingen de Paterstraat in. De Ieperlingen vielen het gerucht op dat de Britten en de Fransen zich terugtrokken. De bevolking was door paniek bevangen, heel het station stond vol om een plaatsje te bemachtigen in de trein die na de middag zou vertrekken.

Het was meer dan 17u wanneer die voorbijreed aan de Sterre. God, wat was het droevig om al die volgepropte 'beestenwagens' te aanschouwen, en dan die platte wagens waar de mensen op zaten en lagen tussen hun bagage. De hele namiddag aan één stuk door trokken de Ieperlingen voorbij aan onze woning in de richting van de Vlamertingesteenweg.

Een rechter van Ieper en vriend des huizes kwam er eveneens voorbij en gaf ons de raad om met onze kleine kinderen te vertrekken. Een Brits stafchef had hem verzekerd dat de Duitsers nog voor morgenochtend in de stad zouden binnenkomen. Maar ik was allerminst van plan om te vluchten. Die avond had ik het geluk om een Franse officier te zien die ons kende. Hij verzekerde me dat de Fransen en de Britten de vijand drie kilometer achteruitgedreven hadden na een moordend gevecht met de bajonet.

Wanneer ik (Gustaaf Delahaye) 's avonds de straten van Ieper bekeek, lagen die er doods en verlaten bij en nochtans waren er nog heel veel stedelingen achtergebleven.

.... Karel Cornillie; Een beroerde dag. Vader en tante gingen over en weer naar Ieper om nog wat gerief te halen. We bleven ter plaatse, er kwamen gestaag verse troepen voorbij. Infanterie rechts op de baan, kanonnen en munitiewagens ratelden in snel tempo midden op de weg, ambulancevoertuigen die van Ieper kwamen, reden links. De straat was veel te smal om het verkeer te slikken.

Na de middag stonden inwoners van Dikkebus naast de kerk te kijken en te wijzen in de richting van Wijtschate. We gingen ook eens kijken. Op de heuvels van Wijtschate dansten de ontploffende granaten hun dodendans. Zwarte wolken sprongen bij iedere explosie op uit de grond. Het was alsof rijen bommen uit de bodem opschoten, kruin en bladeren kregen en dan weer uiteenvielen. De schrik sloeg mij om het hart bij de gedachte dat ook hier de kerk en de straat het doelwit voor beschietingen zouden kunnen zijn.

De familie waarbij we logeerden was er een van schoenmakers. Na 16u moesten er nog schoenen aan huis geleverd worden. De knecht deed dat niet graag alleen en ik ging met hem mee. Mijn broer vergezelde de baas bij zijn leveringen. We moesten in de richting van Wijtschate en mijn broer naar de Hallebast. Op de weg zagen we niet langer troepenbewegingen, na al die drukte voelde die vreemde rust angstaanjagend aan. De heuvels van Wijtschate bleven onder kanonvuur, ondertussen blafte de Britse artillerie nijdig van dichterbij. We leverden de schoenen op een hofstede bij de Razelpuit en namen

met kleine hartjes snel de weg naar Dikkebus terug.

.... Achiel Van Walleghem; We hadden van de Ieperse deken permissie gekregen om met Allerheiligen vier missen te doen. Dat was nodig voor zesduizend vluchtelingen. In de morgen begon het kanongeschut tussen Wijtschate en Mesen en het kwam altijd maar dichterbij en werd hoe langer hoe heviger. We zagen de bommen vallen op Wijtschate en het regende er waarlijk shrapnels. De Franse kanonnen werden opgesteld aan de Vierstraat en men zag ze al gauw schieten. Bijna heel Wijtschate vluchtte in de namiddag, in het dorp woedden diverse branden. Moest de toestand nog iets verslechteren dan zou het er niet goed uitzien voor Dikkebus.

Veel mensen hadden al hun pakje gemaakt en bijna allen hadden ze hun kostbaarheden gedolven. Sommige boeren hadden hun beesten verhuisd. Het was een verschrikkelijke avond voor Dikkebus en iedereen vroeg zich af of ze morgen zouden moeten vluchten. 's Avonds kwam de Britse stafchef van Ieper naar Dikkebus, maar enige uren later keerde hij al terug. Ieper was vandaag nog meer gebombardeerd geworden, reeds met grote marmieten.

's Avonds ontstond er nog een nieuwe brand in Wijtschate, het klooster van de Franse zusters. Het was nu al tien dagen dat de streek niet meer zonder brand gebleven was. Elke avond was het van dat; één klaarte van noord tot zuid en heel de oostkant. Het was de tactiek van de Duitsers om hofsteden en huizen in brand te schieten zodat de bondgenoten er geen verdedigingsplaatsen van konden maken. Rond 20u verbeterde de toestand een weinig.

.... Aimé Van Nieuwenhove; Rond 10u ontplofte een vliegtuigbom in de Boterstraat. De voorgevel van Modeste Van Neste werd geraakt, weinig schade maar veel gebroken glas. Rond 14u ontploften er shrapnels in de omgeving van de Rijselpoort. Algemene paniek. Net op dat moment arriveerde generaal Dubois, de commandant van het 9e Franse Corps. Hij wenste alvast wat Iepers kantwerk aan te kopen. Hij gaf het advies aan mijn echtgenote Clotilde Brunfaut om met de kinderen naar Frankrijk te trekken, bij voorkeur naar Calais. Hij was er van overtuigd dat de Britse troepen terrein zouden moeten afstaan onder druk van een sterke Duitse opmars.

Hij adviseerde me om mijn woning niet op te geven. Een stroom vluchtelingen spoedde zich naar het station. Heel mijn gezin, onder leiding van mijn schoonvader, kantkoopman Brunfaut trok er met de auto van de generaal ook naartoe. Ze werden vergezeld door de familie Wilde en onze meid Elisa. Heel mijn voorraad kantwerk, verpakt in drie kisten werd weggedragen door mijn schoonvader. De trein die alleen maar samengesteld was uit beestenwagons vertrok pas om 17u45 in de richting van Calais.

Ik bleef nu alleen achter in mijn huis en voelde me die eerste avond oprecht verloren en achtergelaten. De eenzaamheid woog zwaar op mijn gemoed. Om de tijd wat te breken klasseerde ik de vaat en borg ik de laatste etensresten die nog op tafel stonden in de kast,

zette het huis weer netjes op orde nadat het zo haastig overhoop was gehaald door het bruusk vertrek van mijn familie.

Voor ik ging slapen maakte ik een kleine tas met noodzakelijkheden klaar voor het geval ik halsoverkop zou moeten vluchten door een bombardement. Die avond hoorde ik op café dat de trein naar Calais helemaal overrompeld was geweest. Genoeg om de hele nacht te liggen piekeren hoe erg mijn gezin het onderweg te verduren zou hebben gekregen.

Dit zijn fragmenten uit [Boek 1914 van De Grote Kroniek van Ieper](#)

Related posts:

[Aan de vooravond van WO1](#)

[Dit groots en akelig tafereel](#)

[Bommenregen op Ieper](#)

[Bommengefluit boven de kazematten](#)

[Obus in de Bukkerstraat](#)

[De Ulanen zijn daar!](#)

[De avond voor Allerheiligen](#)

[Dood paard aan de Posthoornstraat](#)

[De derde slag om Ieper gaat van start](#)

[Pijn aan het hart](#)

[Een stroom van ellende](#)

[Wanneer zal het mijn beurt zijn?](#)

[Hoop in onze ogen](#)

[Openspattende bakstenen](#)

[Vergiftigde gaze](#)

[Dit was nu oorlog!](#)

[Angstige momenten](#)

[Taartjes in een patisserie](#)

[De laatste zusters van het hospitaal](#)

[Punthelmen in de Ieperse straten](#)

[Langs dit dode land](#)

[Het wee van 56.000 jongens](#)

[Sint-Maartens in de storm](#)

[Noodlottige gevolgen voor de klauwaards](#)

[Schoon licht aan de lakenhalle](#)